

Nr 182

Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med överlämnande av redogörelse från Nordiska rådets svenska delegation; given Stockholm den 13 november 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, lämna riksdagen redogörelse för Nordiska rådets sjunde session i Stockholm den 1—7 november 1959.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

Östen Undén

Utdrag ur protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten i statsrådet i Stockholm den 13 november 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför ministern för utrikes ärendena följande.

Nordiska rådets sjunde session ägde rum i Stockholm den 1—7 november 1959. Vid denna session antog rådet 24 rekommendationer, riktade till regeringarna i Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge.

Nordiska rådets svenska delegation har överlämnat en till Konungen ställd skrivelse, jämte bilaga, dagtecknad den 11 november 1959, med redogörelse för rådets sjunde session. Denna skrivelse är såsom bilaga fogad till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Jag får hemställa, att Kungl. Maj:t måtte giva riksdagen den nu lämnade redogörelsen tillkänna.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, att skrivelse, av den lydelse bilagan till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Clas Amilon

Till KONUNGEN

Härmed får Nordiska rådets svenska delegation överlämna bifogade redogörelse för rådets sjunde session i Stockholm den 1—7 november 1959 jämte en bilaga.

Stockholm den 11 november 1959

Underdånigst

För Nordiska rådets svenska delegation

BERTIL OHLIN

*Gustaf Petré*n

Redogörelse

från Nordiska rådets svenska delegation rörande rådets sjunde session i
Stockholm den 1—7 november 1959

I. Organisation m. m.

Den svenska delegationen bestod vid sessionen av följande *regerings-*
representanter:

statsminister Tage Erlander,
ministern för utrikes ärendena Östen Undén,
statsrådet och chefen för socialdepartementet Torsten Nilsson,
statsrådet och chefen för finansdepartementet Gunnar Sträng,
statsrådet och chefen för justitiedepartementet Ingvar Lindell,
statsrådet Ulla Lindström,
statsrådet och chefen för handelsdepartementet Gunnar Lange,
statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet Gösta Skoglund,
statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet Ragnar Edenman,
statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet Gösta Netzén,
statsrådet och chefen för inrikesdepartementet Rune Johansson

och följande *valda medlemmar*:

cementgjutare Emil Ahlkvist (7 november 1959 såsom ersättare för herr
Gillström),
rektor Stig Alemyr (7 november såsom ersättare för herr Jonsson),
småbrukare Arvid Andersson i Ryggestad (2—7 november 1959 såsom er-
sättare för herr Ericsson),
redaktör Birger Andersson,
fröken Ebon Andersson (7 november 1959 såsom ersättare för herr
Ewerlöf),
redaktör Jean Braconier (6—7 november 1959 såsom ersättare för herr
Skoglund),
fru Sigrid Ekendahl,
lantbrukare Lars Eliasson i Sundborn,
direktör John Ericsson i Kinna (1 november 1959),
direktör Knut Ewerlöf (1—6 november 1959),
chefredaktör Anselm Gillström (1—6 november 1959),
metallarbetare Hans Gustafsson i Stockholm,
skogsarbetare Sigfrid Jonsson i Strömsund (1—6 november 1959),
förste byråsekreterare Folke Nihlfors (5—6 november 1959 såsom ersättare
för herr Rylander),
professor Bertil Ohlin,
professor emeritus Hugo Osvald,

riksgäldsfullmäktige Anders Pettersson i Dahl,
 skyddsassistent Georg Pettersson (1—6 november 1959),
 rektor Dagmar Ranmark (6—7 november såsom ersättare för herr Georg
 Pettersson),
 landshövding Olov Rylander (1—4, 6—7 november 1959),
 fru Ragnhild Sandström,
 förste vice talman Martin Skoglund i Doverstorp (1—5 november 1959),
 förste vice talman Axel Strand.

Delegationen biträdades av sin sekreterare docent Gustaf Petrén, sakkun-
 niga och övrig personal.

Till rådets president vid sessionen valdes professorn Bertil Ohlin, Sve-
 rige, och till vice presidenter förutvarande statsministern Erik Eriksen,
 Danmark, talmannen Karl August Fagerholm, Finland, chefredaktören
 Sigurður Bjarnason, Island, och vice stortingspresidenten Nils Hønsvald,
 Norge.

Vid sessionen tillsattes fem utskott: juridiska utskottet (13 medlemmar),
 kulturutskottet (13 medlemmar), socialpolitiska utskottet (13 medlemmar),
 trafikutskottet (13 medlemmar) och ekonomiska utskottet (17 medlemmar).

De svenska valda medlemmarna fördelades på utskotten på följande sätt:

<i>Juridiska utskottet:</i>	herrar Ericsson i Kinna (Arvid Andersson), Georg Pettersson, Rylander,
<i>Kulturutskottet:</i>	herrar Gillström, Jonsson i Strömsund, Osvald,
<i>Socialpolitiska utskottet:</i>	herr Birger Andersson, fru Ekendahl, herr Pettersson i Dahl,
<i>Trafikutskottet:</i>	herr Gustafsson i Stockholm, fru Sandström, herr Skoglund i Doverstorp (förman),
<i>Ekonomiska utskottet:</i>	herrar Eliasson, Ewerlöf, Ohlin, Strand (vice förman).

Regeringsrepresentanterna erhöilo en generell inbjudan att deltaga i ut-
 skottssammanträdena under sessionen. Av de svenska regeringsrepresen-
 tanterna deltog statsrådet Lindell i juridiska utskottet, statsråden Johans-
 son och Nilsson i socialpolitiska utskottet, statsrådet Skoglund i kultur- och
 trafikutskotten samt statsrådet Lange i ekonomiska utskottet.

II. Behandlade saker

De saker (enligt terminologien i rådets arbetsordning benämnas ärendena saker), som rådet hade att behandla vid denna session, uppdelades på saklistan i fyra olika grupper, avseende en medlemsförslag — såväl till tidigare session väckta men uppskjutna som till sjunde sessionen väckta — (s. k. A-saker), en regeringsförslag (s. k. B-saker), en berättelser (s. k. C-saker) och en meddelanden från regeringarna jämlikt 11 § stadgan för Nordiska rådet rörande åtgärder i anledning av de av rådet tidigare beslutade rekommendationerna (s. k. D-saker). Från föregående session kvarstodo sex uppskjutna A-saker. Till sjunde sessionen hade väckts 19 nya medlemsförslag. Regeringsförslagen voro tre till antalet, av vilka två från föregående session uppskjutna. Sammanlagt 11 berättelser överlämnades av regeringarna till rådet, däribland sådana avgivna av Nordiska kulturkommissionen, Nordiska socialpolitiska kommittén, Nordiska samfärdselkommittén samt Nordiska arbetsmarknadsutskottet. Regeringarnas meddelanden rörande åtgärder i anledning av tidigare rekommendationer hade givit upphov till 70 saker.

Enligt § 22 arbetsordningen hade presidiet utarbetat en rapport rörande sin verksamhet under tiden efter rådets närmast föregående session. Rapporten utgjorde underlag för en allmän debatt i rådet vid sessionens början, den s. k. generaldebatten; beträffande denna hänvisas till avd. III nedan. Efter debattens slut lades rapporten till handlingarna. Vidare hade rådets juridiska och socialpolitiska niomannakommittéer avgivit rapporter rörande sitt arbete. Tillika förelåg en rapport från redaktionskommittén för Nordisk Kontakt. Också dessa tre rapporter lades till handlingarna.

Samtliga saker utskottsbehandlades utom 31 D-saker, vilka rådet lade till handlingarna utan utskottsbehandling. I 30 av dessa väntade rådet nya meddelanden till en senare session. De i anledning av rekommendation nr 23/1957 angående ändrade danska bestämmelser beträffande stöd till byggande av fiskefartyg avgivna meddelandena lades av rådet till handlingarna med angivande att frågan därmed var för rådets del slutbehandlad.

Vid sessionen antogs 24 rekommendationer till regeringarna; en förteckning över dessa har fogats till denna redogörelse (se *Bilaga*). Rekommendationerna blevo utom i två fall antagna enhälligt eller med allenast någon enstaka nej-röst. Av tidigare rekommendationer avskrevos 14 av rådet som slutbehandlade för dess del.

Behandlingen av 8 förslag uppskötts till en senare session.

A. Saker behandlade av juridiska utskottet

1. Lagstiftningssamarbetet

I en berättelse om samarbetet på lagstiftningens område hade rådet meddelats, att verksamheten inom Delegerade för nordiskt samarbete på lagstiftningens område numera upphört. Inom rådets juridiska niomanna-

kommitté, som under tiden sedan föregående råds-session förberett de juridiska sakernas behandling vid sjunde sessionen, hade frågan om samarbetsformerna varit föremål för diskussion. Med utgångspunkt från vad sålunda förevarit hade två medlemmar av rådet, däribland herr Rylander, i ett tilläggsförslag till nämnda berättelse upptagit frågan om formerna för det nordiska lagstiftningssamarbetet på regeringsplanet till behandling. I förslaget hemställdes, att rådet måtte rekommendera regeringarna att närmare undersöka huru det nordiska lagstiftningsarbetet mest effektivt kunde organiseras samt ått därefter förelägga rådet för yttrande de förslag, som kunde framkomma vid regeringarnas undersökningar. Vid sakens behandling i rådets juridiska utskott, dit berättelsen jämte tilläggsförslaget hänvisades, deltog de fyra vid rådsmötet närvarande justitieministrarna från Danmark, Finland, Norge och Sverige.

I sitt förslag i saken uttryckte utskottet sin tillfredsställelse med de stora framsteg som uppnåtts under det hittillsvarande nordiska lagstiftnings-samarbetet. Samtidigt framhölls emellertid, att man nu i detta arbete ställdes inför uppgifter av delvis nytt slag, i och med att man började lämna det centrala civilrättsliga fältet och i ökande omfattning komma in på andra områden, där det kontroversiella stoffet ofta vore betydande. Som exempel på att de nuvarande samarbetsformerna inte vore helt tillfredsställande anfördes bl. a. det sätt, på vilket varumärkeslagstiftningsfrågan kommit att handläggas. På detta område hade inträffat att ett land utan att rådföra sig med övriga länder förelagt ett efter nordiskt samarbete uppgjort kommittéförslag för parlamentet, som därefter antagit detsamma. Någon samverkan på regeringsplanet hade därigenom icke blivit möjlig, vilket visat sig beklagligt. I utskottet underströks vidare, att frågan om lagstiftnings-samarbetet kommit i ett nytt läge genom det alltmer intensifierade ekonomiska samarbetet särskilt inom Europa. I och med att Danmark, Norge och Sverige preliminärt beslutat sig för att inträda i ett blivande europeiskt frihandelsförbund, ansågs behovet av en effektivisering av formerna för nordiskt lagstiftningssamarbete ha accentuerats. Då de i utskottet närvarande justitieministrarna förklarade sig beredda att upptaga de metodfrågor, vilka tilläggsförslaget reste, till närmare undersökning vid nästa justitieministtermöte, ansåg utskottet det icke vara erforderligt att någon rekommendation i saken nu antoges. På förslag av utskottet uppsköts därför tilläggsförslaget till en senare session.

2. Associationsrätt och näringsrätt

Till sessionen hade uppskjutits ett redan till föregående session av herr Rylander väckt förslag om antagande av en rekommendation, vari regeringarna skulle ombedjas att företaga en genomgång av den associationsrättsliga lagstiftningen i syfte att uppnå större rättslig enhet på detta område. På uppdrag av juridiska niomannakommittén hade professor Håkan Nial utarbetat en promemoria i ämnet, i vilken de områden inom särskilt aktiebolagsrätten, på vilka ökad rättslikhet kunde åstadkommas, hade an-

givits. Över promemorian hade därpå ett stort antal myndigheter och organisationer avgivit yttrande.

Under de vidare förberedelserna med saken hade framkommit, att regeringarna redan beslutat påbörja ett samarbete på vissa områden inom aktiebolagsrätten. Niomannakommittén hade därför icke ansett det behövt, att rådet i nuvarande läge beslöte om någon rekommendation i saken. Juridiska utskottet anslöt sig vid sessionen till denna uppfattning och ansåg, att man tills vidare borde avvänta resultatet av de undersökningar, som regeringarna kunde väntas komma att utföra. På förslag av utskottet beslöt rådet därför att uppskjuta den vidare behandlingen av medlemsförslaget till en senare session.

I anledning av erhållna meddelanden om rekommendation nr 26/1954 angående nordiska medborgares rätt att driva näring hade rådet anledning inkomma på spörsmålet om etableringsrätt för nordiska medborgare. Niomannakommittén hade genomgått nuvarande rättstillämpning på detta område och erinrade om att den ovannämnda undersökningen angående aktiebolagsrätten komme att omfatta även rätten för andra än egna medborgare att vara styrelsemedlem, direktör m. m. i aktiebolag. Vidare hade juridiska niomannakommittén själv inlett undersökningar på några speciella yrkesområden såsom beträffande mäklare, revisorer och andra yrkesgrupper, för vilka specialbestämmelser äro gällande. Arbetet inom kommittén härmed påginge alltjämt.

Juridiska utskottet konstaterade i sitt förslag sammanfattningsvis, att den likställighet, som man velat uppnå med den nyssnämnda rekommendationen av 1954 i vid utsträckning kunnat genomföras. Då alltjämt åtskilligt återstode att göra, fick emellertid rekommendationen kvarstå bland de ännu icke slutbehandlade.

3. Kriminologiskt och straffrättsligt samarbete

Till sessionen hade uppskjutits ett av herr Rylander vid föregående session väckt tilläggsförslag om viss utformning av det kriminologiska samarbetet. Detta tilläggsförslag behandlades i juridiska utskottet tillsammans med meddelandena om rekommendation nr 4/1956 angående ökat samarbete på det kriminologiska området. I utskottets förslag i ämnet erinras om den av professor J. Andenæs' i anledning av 1956 års nyssnämnda rekommendation verkställda utredningen om formerna för ett vidgat nordiskt kriminologiskt samarbete. Denna utredning hade underkastats sedvanlig remissbehandling och därefter upptagits på nordiska justitieministermötet i juni 1959. Ministerrarna hade emellertid närmast hänskjutit saken till rådet för yttrande. Inom juridiska niomannakommittén, som förberett frågan, hade man funnit det vara mest ändamålsenligt om ett gemensamt forskningsinstitut kunnat inrättas på det kriminologiska området med tillräckliga resurser att upptaga de stora forskningsuppgifter, som föreligga på detta fält. Till detta allmänna uttalande anslöt sig också juridiska utskottet, men liksom kommittén fann utskottet sig nödsakat konstatera att det i närvarande läge inte vore

praktiskt möjligt att realisera tanken på ett gemensamt institut. I stället förordade utskottet, att man började samarbetet i relativt blygsam omfattning, och tillstyrkte därför niomannakommitténs förslag, att rådet skulle rekommendera regeringarna att inrätta ett kriminologiskt forskningsråd samt att anvisa de medel, som erfordrades för administrationen av en sådan inrättning. En rekommendation av sådant innehåll beslöt rådet också att avge till regeringarna (nr 3). I samband härmed förklarade rådet den tidigare rekommendationen av 1956 för rådets del slutbehandlad.

Till juridiska utskottet hade vidare hänvisats meddelande om rekommendation nr 5/1956 angående utvidgning av det straffrättsliga samarbetet och meddelande om rekommendation nr 25/1958 angående gemensam utlämningslagstiftning m. m. Vid den samfällda behandlingen av dessa båda saker tog utskottet med relativ utförlighet upp vissa spörsmål avseende det straffrättsliga samarbetets vidare utformning. Utskottet framförde därvid önskemål om att den mellan Danmark, Norge och Sverige den 8 mars 1948 ingångna konventionen om erkännande och verkställighet av domar i brottmål, vilken konvention tar sikte på i främsta rummet ekonomiska påföljder såsom böter och förverkande, nu borde utvidgas till att omfatta jämväl övriga nordiska länder. Vad angår det polisiära samarbetet framhöll utskottet önskvärdheten av att det samarbete mellan de ansvariga myndigheterna, som utvecklat i praxis, nu erhöle en rättslig grund. Därvid borde å ena sidan tillses, att myndigheternas rörelsefrihet bevarades, medan det å andra sidan vore nödvändigt, att samverkan hade lagmässig täckning. Det är fråga bl. a. om att låta polismyndighet i ett land bedriva förundersökningsarbete på ett annat lands territorium och att låta polismyndighet i ett land med begagnande av de tvångsmedel, som stå till dess förfogande, utreda brott, som icke skola beivras i det egna landet, för ett annat nordiskt lands räkning. På åklagarplanet förelåg enligt utskottets mening behov av att införa skyldighet för ettvarit land att på sitt territorium medverka vid delgivning av stämningar i brottmål, utfärdade i annat nordiskt land. I samband därmed borde övervägas om icke tvångsåtgärder skulle kunna ifrågakomma för att förmå den, som blivit instämd till domstol i annat land än det där han vistas, att efterkomma stämningen. Utskottet framhöll, att behovet av reformer av detta slag vore betydande dels i gränsbygderna med hänsyn till den livliga trafiken mellan länderna i dessa trakter, dels i länderna i övrigt med hänsyn till att den växande motortrafiken föranleder situationer, som slutligen skola bedömas av domstolarna.

Beträffande utlämningslagstiftningen kunde utskottet konstatera, att lagstiftning i ämnet redan antagits i Sverige och att i Danmark och Finland lagförslag framlagts för parlamenten samt att i Norge ett lagförslag till stortinget vore att vänta inom en eller annan vecka.

4. Samebefolkningens rättigheter

Från föregående session hade uppskjutits ett medlemsförslag om gemensamma regler rörande samernas rättigheter, väckt av bl. a. fru Sandström.

Detta förslag upptog juridiska utskottet till behandling gemensamt med de meddelanden, som avgivits angående rekommendation nr 20/1956 angående samverkan på renskötselns område.

Beträffande denna fråga hade utförts ett omfattande förberedelsearbete inom juridiska niomannakommittén. Den vid föregående session föreliggande översikten över de för samerna gällande rättsreglerna hade utsänts till en rad intresserade myndigheter och organisationer, vilka yttrat sig. På grundval av det sålunda insamlade materialet hade i april 1959 i Stockholm avhållits en konferens rörande samespörsmål, vid vilken en rad önskemål framförts. Problemen hade ytterligare avhandlats vid den av Nordiska samerådet arrangerade tredje samekonferensen i Enare i augusti 1959. På grundval av detta omfattande material hade niomannakommittén utarbetat sitt yttrande om ett förslag till rekommendation.

Utskottet ställde sig i huvudsak bakom niomannakommitténs uttalanden. Dessa avsågo dels den renskötande samebefolkningens problem, dels och spörsmålet om hur de kulturella och ekonomiska villkoren skola kunna utvecklas och förbättras för den del av samebefolkningen — numera den långt största — vilken i det samiska bosättningsområdet ägnar sig åt andra yrken än renskötarnäringen t. ex. jordbruk, gruvsdrift, fiske etc. Kommittén hade framhållit att den samiska befolkningen hade anspråk på att komma i åtnjutande av samma omsorger i kulturellt och materiellt avseende som befolkningen i övrigt.

På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation (nr 5), som gick ut på att regeringarna i Finland, Norge och Sverige på grundval av bland annat det under rådets medverkan frambragta materialet skulle gemensamt närmare undersöka samebefolkningens problem i syfte att klarlägga vilka åtgärder som borde vidtagas för att utveckla denna befolkningsgrupps kultur och förbättra dess levnadsförhållanden.

Vad härefter angår den speciella frågan om inrättande av ett särskilt nordiskt organ för samverkan inom renskötseln, varom önskemål framförts i meddelandena om den nyssnämnda rekommendationen av 1956 från Finlands och Norges regeringar men till vilket förslag svenska regeringen i avvaktan på resultatet av pågående utredningar icke kunnat taga ställning, ifrågasatte utskottet om Sverige icke kunde ompröva sitt ställningstagande. Vid sakens behandling i rådet hade statsrådet Netzén tillfälle framhålla, att också svenska regeringen är positivt inställd till samernas särskilda problem men att man borde noga överväga de grunder, varpå ett nytt kontaktorgan skall bygga sitt arbete.

5. Naturskydd och djurskydd

Naturskyddsfrågorna, som redan vid föregående session ägnades uppmärksamhet i rådet, representerades vid sjunde sessionen av ett medlemsförslag om hindrande av Östersjöns förorening genom oljeutsläpp, väckt av bl. a. fru Sandström. Förslagsställarna hemställde, att rådet skulle rekommendera regeringarna i Danmark, Finland och Sverige att rikta vissa hän-

vändelser till Polen och Sovjetunionen om ratifikation av oljeskadekonventionen av 1954 samt att undersöka möjligheterna för en revision av konventionen med syfte att göra hela östersjöområdet fritt från oljeutsläpp. Förslaget hade vunnit allmän tillslutning från skilda håll. Under sakens behandling i juridiska utskottet framhölls, att frågan var av intresse inte endast för Östersjöns del utan även för exempelvis den danska nordsjökusten. I ett anförande i rådet hade herr Georg Pettersson tillfälle erinra om de stora skador, som oljeutsläpp förorsakat särskilt på Gotland.

På förslag av utskottet beslöt rådet antaga en rekommendation (nr 4) som — på hemställan av juridiska niomannakommittén — något omformats i förhållande till medlemsförslaget. Rådet hemställde sålunda till samtliga regeringar att rikta en hänvändelse om ratifikation av den ifrågavarande konventionen till alla de stater, som hittills inte ratificerat densamma, samt att upptaga spørsmålet om revision av konventionen i syfte att åstadkomma ett förbud mot oljeuttömning i hela östersjöområdet.

Ett av norska regeringen vid föregående session väckt förslag om likartad nordisk djurskyddslagstiftning hade under tiden sedan föregående session utretts inom juridiska niomannakommittén. Den hade funnit att särskilt vad anginge frågan om förevisning av djur åtskilliga olikheter föreläge mellan de olika länderna, men enligt kommitténs mening vore det tveksamt, om fortsatta undersökningar på gemensam nordisk bas skulle leda fram till en mera likartad lagstiftning. För övrigt ansåg kommittén, att en mera likartad lagstiftning torde vara av begränsad betydelse på detta fält. Kommittén hade därför kommit fram till den slutsatsen att rådet icke borde avgiva någon rekommendation till regeringarna i saken. I juridiska utskottet visades det sympati för tanken att helt förbjuda dressyr och offentlig förevisning av djur på cirkus, men utskottet avstod likväl från att göra något uttalande rörande önskvärdheten av gemensamma regler på detta område. Utskottet konstaterade tillika, att det införskaffade materialet närmare belyste hithörande spørsmål och att vid framtida ändringar av djurskyddslagstiftningen i något land materialet borde kunna beaktas. På grundval av dessa uttalanden beslöt rådet på utskottets förslag att icke företaga sig något i anledning av det uppskjutna regeringsförslaget.

6. Skatterättsliga frågor

I anledning av ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Rylander, hade juridiska utskottet att behandla frågan om vidtagande av åtgärder till undvikande av dubbelbeskattning såvitt avser indirekta skatter. Saken hade aktualiserats framför allt därigenom att vissa varaktiga konsumtionsvaror, vilka kunna flyttas från ett land till ett annat, t. ex. bilar, äro belagda med relativt hög omsättningsavgift i vissa nordiska länder. Den, som flyttar från ett land till ett annat och medför sådant gods, kan vid inflyttningen bliva nödsakad att erlagga ny konsumtionsskatt i inflyttningslandet, oaktat han redan erlagt avgift i utflyttningslandet. Rekommendationen, som rådet beslöt avgiva till regeringarna i saken, gick ut på att länderna

skulle ingå en konvention om att vid flyttning från ett nordiskt land till ett annat omsättningsavgift för medfört flyttgods icke skall erläggas i inflyttningslandet med större belopp än skillnaden mellan den omsättningsavgift, som i inflyttningslandet rätteligen skulle påföras vederbörande vara, och den i utflyttningslandet redan erlagda skatten för varan (nr 15).

I ett medlemsförslag hade föreslagits genomförande av en ordning, enligt vilken kyrkor, som ett nordiskt land uppfört i ett grannland, skulle få rätt att uppbära den kyrkoskatt, som påförts sådana på vederbörande ort bosatta skattepliktiga, vilka voro medborgare i annat nordiskt land och som förklarar sig betrakta den ifrågavarande kyrkan som sin församlingskyrka. Niomannakommittén hade närmare undersökt saken, som visade sig vara av betydelse för ett begränsat antal kyrkor. Då kommittén hoppades kunna finna en lösning på frågan genom direkta förhandlingar med vederbörande myndigheter, föreslog juridiska utskottet, att medlemsförslaget skulle uppskjutas till en senare session. Detta blev också rådets beslut.

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herrar Ahlqvist och Rylander, hade föreslagits att rådet skulle rekommendera regeringarna att undersöka möjligheterna för att vidtaga sådana ändringar i de för inkomstbeskattning gällande reglerna att den, som överflyttar från ett nordiskt land till ett annat, icke på grund av flyttningen drabbas av ogynnsamma verkningar i beskattningsavseende. I förslaget anges en rad regler, beträffande vilka olikheter föreligga i ländernas skattelagstiftning. Dessa skiljaktigheter leda i sin tur till att den, som flyttar från ett land till ett annat, kan komma att lida avsevärda ekonomiska förluster i skatteavseende. I förslaget nämnas reglerna om avdrag för resor, avdrag för höjda levnadskostnader samt levnadsomkostnadsavdragen. Juridiska utskottet fann de i förslaget redovisade frågorna vara mycket viktiga och ansåg önskvärt att sådana åtgärder kunde vidtagas, att de i medlemsförslaget angivna olägenheterna kunde undvikas. Samtidigt underströk utskottet att förslaget icke tog sikte på ändring av de principiella grunderna för de i länderna gällande skattelagstiftningarna. Då saken icke hunnit utredas av niomannakommittén före sessionen, beslöt rådet på förslag av utskottet att uppskjuta behandlingen av medlemsförslaget till en senare session.

7. Övriga saker

Det från föregående session uppskjutna förslaget angående inrättande av ett gemensamt rådgivande domstolsorgan har på föranstaltande av juridiska niomannakommittén under tiden sedan föregående session varit föremål för omfattande undersökningar. I anledning av rådets uttalande vid föregående session hade niomannakommittén ansett sig böra i första hand undersöka huruvida sådana olikheter föreläge mellan ländernas högsta domstolars tillämpning av lagstiftning av gemensamt nordiskt ursprung, att det funnes anledning att inrätta ett nordiskt domstolsorgan i syfte att minska olikheterna. Dessa undersökningar hade anförtratts en rad professorer. Då dessa rättsvetenskapliga undersökningar ännu icke hunnit slutföras, beslöt rådet

på juridiska niomannakommitténs förslag, till vilket juridiska utskottet anslöt sig, att behandlingen av medlemsförslaget skulle uppskjutas ännu en gång till en senare session.

Av de från regeringarna erhållna meddelandena rörande rekommendation nr 7/1953 angående nordiska medborgares rättsställning i annat nordiskt land framgick, att för närvarande större rättslig likställighet icke kan vinnas beträffande inregistrering och trafik med luftfartyg eller i fråga om internordisk giltighet för flygcertifikat. Dessa båda spörsmål fann rådet sig därför böra avskryva som slutbehandlade.

B. Saker behandlade av kulturutskottet

1. Samarbete beträffande högskolor och universitet m. m.

I en vid föregående session antagen rekommendation nr 12/1958 angående samarbete i fråga om utbyggnaden av universitet och högskolor hade rådet uppmanat regeringarna att regelmässigt och ingående undersöka möjligheterna till samarbete vid utbyggandet av universitet och högskolor med utgångspunkt från departementens behandling av dessa institutioners budgeter och på grundval av utredningsarbete utfört av Nordiska kulturkommissionens vetenskapliga sektion. Denna rekommendation hade behandlats av undervisningsministrarna vid deras möte den 2—4 februari 1959 i Oslo. Av meddelandena om rekommendationen till rådet framgick, att undervisningsministrarna hade sin uppmärksamhet riktad på möjligheterna till samarbete på detta område samt att det nämnda ministermötet uppmanat vederbörande myndigheter och utredningsorgan att beakta möjligheterna för nordiskt samarbete vid utbyggnaden av universitets- och forskningsinstitutioner. Kulturutskottet fann därför, att rådet nu kunde avskryva rekommendationen såsom färdigbehandlad för rådets del. Rådet beslöt också i överensstämmelse med detta utskottets förslag.

Nordiska kulturkommissionen hade i sin berättelse till rådet omnämnt ett av kommissionen framlagt förslag om inrättande av ett nordiskt institut för sjörätt vid universitetet i Oslo. I ett tilläggsförslag hade yrkats, att rådet skulle rekommendera regeringarna att låta genomföra detta kulturkommissionens förslag. I anledning härav beslöt kulturutskottet förorda antagandet av en rekommendation av det innehåll förslagsställarna önskat. Till motivering av förslaget framhöll utskottet, att de sjörättsliga reglerna äro relativt enhetliga i de nordiska länderna samt att sjörätten representerar ett begränsat ämnesområde, varför det behöfliga antalet sjörättsjurister utan svårighet kunde utbildas vid ett enda institut av tämligen blygsamt omfång. Enligt förslaget skulle institutet ha en årlig budget avseende såväl stipendier som driftkostnader på sammanlagt 160 000 norska kronor, varav 35 % skulle erläggas av Sverige. Rådet beslöt också i enlighet med utskottets förslag rekommendera regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för institutets inrättande (nr 9).

Kulturutskottet hade vidare tillfälle att i anledning av meddelanden om rekommendation nr 31/1958 angående gemensam högre utbildning i trädgårdskonst komma något närmare in på en planerad anstalt för utbildning av trädgårdsarkitekter. Enligt rekommendationen skulle en sådan skola inrättas vid Kungl. akademien för de sköna konsterna i Köpenhamn. För rekommendationens förverkligande fann utskottet en kompletterande utredning vara nödvändig och ansåg denna bäst kunna komma till stånd genom att danska regeringen anmodade Akademien för de sköna konsterna att verkställa den i kontakt med närmast motsvarande institutioner i övriga länder och med trädgårdsarkitekternas organisationer. Utskottet uttalade sig också för att utredningen skulle ske i rask takt, så att saken kunde få en praktisk lösning så snart som möjligt.

Ett tredje förslag avseende en gemensam nordisk utbildningsanstalt, nämligen medlemsförslag om högre nordisk hushållsutbildning, väckt till sessionen av bl. a. fru Ekendahl, kunde — då den grundläggande utredningen icke hunnit bliva färdig till sessionen — icke behandlas vid denna. På förslag av kulturutskottet uppsköt rådet därför behandlingen av detta medlemsförslag till en senare session.

Samverkan på utbildningens område var grundtemat i ytterligare ett förslag, medlemsförslag om samarbete mellan de tekniska högskolorna. Vid femte sessionen antog rådet en rekommendation nr 17/1957, vari regeringarna uppmanades att låta utreda möjligheterna till ett samarbete beträffande utbildning av teknisk personal. Denna rekommendation hänvisades via Nordiska kulturkommissionen till ett av kommissionen tillkallat expertutskott för samarbete mellan de tekniska högskolorna i Norden. Detta expertutskott hade nu framlagt ett förslag, som kulturkommissionen vidarebefordrat till regeringarna. I medlemsförslaget yrkades, att regeringarna skulle rekommenderas att påskynda och säkra detta förslag i den form kulturkommissionen givit detsamma. Kulturutskottet biträdde expertutredningens konkreta förslag i bl. a. följande avseenden: införande vid de tekniska högskolorna av en ordning med vissa kvoter för studenter från de andra nordiska länderna som en förberedande åtgärd intill dess högskolornas kapacitet blivit så stor, att fritt tillträde kan medges alla nordiska länders studenter, införande av en ordning enligt vilken högskolorna skola anmäla lediga studieplatser för varandra, anordnandet av ömsesidigt studentutbyte under delar av studietiden samt fastställande av vissa riktlinjer för godkännande av delexamina, som avlagts vid annan teknisk högskola i Norden än den egna, likställighet för alla licentiatstuderande då det gäller tillträde till högskola, tillsättande av ett rådgivande utskott för samordnande av licentiatstudierna samt ett vidgat utbyte av lärarkrafter mellan högskolorna. Kulturutskottet stödde vidare kulturkommissionens uppfattning att högskolornas bestämmelser ändras på sådant sätt, att studenter från samtliga nordiska länder skola vara i princip likställda, då de söka inträde till teknisk högskola. På förslag av utskottet antog rådet med bifall till medlemsförslaget en

rekommendation, vari regeringarna uppmanades att påskynda och trygga genomförandet av det föreliggande förslaget om samarbete avseende den tekniska utbildningen (nr 21).

2. Forskningssamarbete

Kulturutskottet hade till behandling ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Osvald, i vilket förslagsställarna hemställde, att regeringarna måtte anbefallas att på allt sätt underlätta genomförandet av samarbetet mellan de institutioner, som handlägga frågor om skydd mot radioaktiv strålning. Förslaget byggde på en skrivelse från den skandinaviska konferensen om strålskydd i Oslo den 4—5 juni 1959. I överensstämmelse med vad denna konferens föreslagit tillstyrkte utskottet ett samarbete i följande former: gemensamma överläggningar mellan representanter för de offentliga organ, som arbeta med skydd mot radioaktiv strålning, gemensamma överläggningar rörande mera omfattande statliga ingripanden av strålskyddskaraktär, innan sådana åtgärder genomföras, gemensam upplysningsverksamhet gentemot allmänheten beträffande radioaktivt nedfall och strålningsrisker över huvud samt slutligen gemensamt uppträdande i internationella organ på området. Rådet antog på förslag av utskottet en rekommendation om att regeringarna skulle så långt som möjligt stödja och utveckla det redan etablerade samarbetet mellan de institutioner, som ha ansvaret för skyddet mot radioaktiv strålning (nr 17).

I anledning av meddelanden om rekommendation nr 5/1957 angående samarbete på näringsforskningens område, beträffande vilken rekommendation Sverige är koordinerande land, konstaterade utskottet att rekommendationen ännu inte realiserats, varför nya meddelanden förväntades till en senare session. Vid sakens behandling i rådet riktade herr Osvald vissa anmärkningar mot det sätt, på vilket denna fråga hittills hade handlagts från svensk sida.

Jordbruksforskningen var även föremål för kulturutskottets behandling. Ett nytt medlemsförslag hade väckts — bl. a. av herr Osvald — om stöd åt inom Nordiska jordbruksforskarens förening planerad vattenvårdsforskning. Därjämte förehade kulturutskottet dit hänvisade meddelanden om bl. a. rekommendation nr 28/1958 angående samordning av resurserna på husdjursforskningens område.

Till grund för förslaget om vattenvårdsforskning låg en inom Nordiska jordbruksforskarens förenings kulturtekniska sektion utarbetad plan, som förutsatte ett sammanlagt bidrag av 160 000 sv. kr. per år. Kulturutskottet ansåg att förslaget avsåg ett mycket viktigt område inom jordbruksforskningen och var förjänt att stödjas. Däremot rådde delade meningar inom utskottet, huruvida utskottet skulle uttala sig för denna forskningsuppgifts prioritet i förhållande till andra uppgifter inom jordbruksforskningen. Majoriteten inom utskottet ville avstå härifrån och förordade en rekommendation till regeringarna om att de skulle uppmärksamma betydelsen av ett gemensamt nordiskt forskningsprogram beträffande vattenvården samt

ställa nödvändiga medel till förfogande för detta programs genomförande. Häremot reserverade sig herr Osvald och hemställde, att rådet skulle anbefalla regeringarna att ställa nödvändiga medel till förfogande för Nordiska jordbruksforskarens förening till genomförande av det från föreningens kulturtekniska sektion framkomna förslaget. De båda rekommendationsförslagen blevo vid votering i rådet ställda mot varandra, varvid utskottets förslag segrade med 46 röster mot 8, som avgåvos för herr Osvalds reservation. Rådets rekommendation till regeringarna kom sålunda att utformas i enlighet med utskottets förslag (nr 18).

Beträffande ovan nämnda rekommendation nr 28/1958 om husdjursforskning upplystes i meddelandena, att förutsättningar för närvarande saknas för ett samarbete efter rekommendationens linje. Utskottet föreslog därför, att rekommendationen skulle anses såsom färdigbehandlad för rådets vidarekommande. Rådet beslöt i enlighet med utskottets förslag.

3. Gemensam arbetsmarknad för intellektuella yrken

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herrar Gillström och Helén, hade föreslagits, att rådet skulle rekommendera regeringarna att beträffande de s. k. intellektuella yrkena i den utsträckning, som vore möjlig, medverka till att olägenheterna av sådana kompetenskrav, vilka kunna vara hindrande för medborgare i annat nordiskt land att vinna anställning i respektive land, undanröjdes genom att likställighet skapades mellan personer med enahanda utbildning, oavsett i vilket land denna erhållits.

Medlemsförslaget hade varit föremål för en mycket omfattande remissbehandling, därvid upplysningar inkommit beträffande bl. a. följande yrkesgrupper: präster, jurister, universitetslärare, läroverks- och folkskollärare, bibliotekarier, befattningshavare vid arkiv och museer, ekonomer, arkitekter, ingenjörer och tekniker samt befattningshavare inom jordbruk, skogsbruk och fiskerinäring. Förslaget har i flertalet fall blivit tillstyrkt av de hörda myndigheterna och organisationerna. Beträffande vissa yrkesgrupper ha uttalandena varit tämligen genomgående positiva, såsom beträffande präster, universitetslärare, bibliotekarier, arkitekter m. fl. Vad angår läroverks- och folkskollärare hade också utom från Finland i huvudsak positiva yttranden avgivits. Däremot framfördes erinringar från åtskilliga håll mot genomförandet av en gemensam arbetsmarknad för befattningshavare vid arkiv och museer. Närmast avvisande yttranden hade avgivits i några fall.

För egen del uttalade kulturutskottet önskemål om att den allmänna konventionen av 1954 om gemensam nordisk arbetsmarknad utsträcktes att, så långt som det befundes lämpligt, också omfatta de s. k. intellektuella yrkena. En utredning borde enligt utskottet företagas bl. a. i fråga om arbetsmarknadens offentliga sektorer, varigenom föråldrade och onödiga hinder mot ett fritt tillträde till befattningar inom de nordiska länderna kunde klarläggas och undanröjas. Utskottet föreslog därför i enlighet med förslagsställarnas yrkande, att rådet måtte rekommendera regeringarna att

söka avlägsna de olägenheter som föranleddes av hittillsvarande kompetenskrav och hinder, som stå i vägen för medborgare i ett nordiskt land att vinna anställning i grannländerna, och att skapa likställighet för personer med enahanda utbildning, oavsett var denna erhållits. Rådet beslöt i enlighet härmed (nr 16).

4. Reklam i television

Ett av de mest uppmärksammade ämnena vid rådets sjunde session var frågan om reklam i television. Spörsmålet hade upptagits i ett medlemsförslag om television och reklam. Förslaget, som gick ut på att regeringarna skulle gemensamt utreda spörsmålet om reklam i televisionssändningar och därefter upptaga frågan till avgörande med varandra, hade givit anledning till talrika och omfattiga remissuttalanden, särskilt från näringsorganisationerna. En positiv hållning till tanken på införande av kommersiella TV-sändningar hade därvid intagits framför allt av representanter för industri, handel och reklamverksamhet, medan mot reklam i television först och främst tidningsutgivareföreningarna uttalat sig, men även vissa kooperativa organisationer samt konsumentupplysnings- och lyssnarföreningar.

Kulturutskottet ansåg för sin del, att det för närvarande inte funnes tillräckligt underlag för att behandla spörsmålet om reklam i television på gemensam nordisk bas. Det kan erinras om att reklam i television för närvarande förekommer endast i Finland, medan däremot i Danmark, Norge och Sverige reklam i television är förbjuden. Utskottet förklarade emellertid, att i den mån något av de länder, som samverka i Nordiska rådet, ämnar ändra sin nuvarande ståndpunkt övriga länder borde underrättas här om, innan beslut träffas. Utskottet hemställde sålunda, att rådet icke skulle företaga sig något i anledning av medlemsförslaget.

I en reservation av fyra av utskottets medlemmar, däribland herr Osvald, anfördes att en utredning borde komma till stånd, bl. a. med tanke på att reklam redan nu sprides eller kan spridas inom vissa delar av Norden från sändare i grannländerna, från fartyg på internationellt vatten eller från flyg på stor höjd. Det ansågs därför av reservanterna viktigt att så snart som möjligt en förutsättningslös utredning företoges. De föreslogo därför att rådet skulle antaga en rekommendation i ämnet.

Vid omröstning i rådet segrade utskottets förslag med 38 röster mot 17 för reservanternas. Rådet beslöt alltså att icke företaga sig något i anledning av medlemsförslaget.

5. Kulturfonder m. m.

I ett tilläggförslag till meddelanden om rekommendation nr 3/1956 angående en fond för kulturellt samarbete samt meddelanden om rekommendation nr 9/1957 angående förbättring av trafikförbindelserna mellan Island och övriga nordiska länder hade föreslagits, att rådet skulle uppmana regeringarna att realisera Nordiska kulturkommissionens förslag om bevil-

jande av särskilda anslag i vart och ett av de nordiska länderna till gemensamma nordiska ändamål samt att anskaffa medel för att främja de kulturella förbindelserna mellan Island och ettvar av övriga nordiska länder. I förslaget erinras om att undervisningsministermötet den 2—4 februari 1959 i Oslo uttalat sig för att dylika ospecificerade anslag för nordiskt kulturellt samarbete borde anskaffas. Kulturutskottet fann att redan i viss utsträckning dylika särskilda medel anslagits till nordiskt kulturellt samarbete. Vad anginge frågan om förbindelserna med Island uttalade utskottet sitt beklagande av att icke alla länder ställt medel till förfogande för att främja de kulturella förbindelserna med detta land. Enligt utskottets mening fanns det icke behov av nya samarbetsorgan eller nya program, utan det gällde nu att skapa det nödvändiga ekonomiska underlaget för ökad kontakt med Island. Utskottet beklagade, att förbindelserna mellan Island och Norden i övrigt utvecklats i så föga tillfredsställande takt. Rådet antog också på utskottets förslag en rekommendation, i vilken regeringarna uppmanades att förverkliga kulturkommissionens förslag om att ställa medel till förfogande i vart och ett av länderna för gemensamma nordiska kulturella anordningar samt att anskaffa särskilda medel för att främja kulturförbindelserna mellan Island och ettvar av de övriga nordiska länderna (nr 22).

I sitt förslag i anledning av berättelsen från Nordiska kulturkommissionen fann kulturutskottet anledning påpeka, att åtskilliga av kulturkommissionens förslag, som förelagts regeringarna, ännu icke givit önskat resultat. Utskottet erinrade om förslaget att inrätta nordiska forskningsstipendier och om att få till stånd särskilda studieslipendier för kortare uppehåll i annat nordiskt land, om förslagen beträffande samarbete på musikens område och på den bildande konstens område samt om förslaget om nationellt ordnad översättning av nordisk skönlitteratur till engelska. Kulturutskottet underströk betydelsen av att regeringarna snarast möjligt sökte genomföra kulturkommissionens förslag, enär kommissionens verksamhet eljest inte kunde få den praktiska betydelse som vore avsedd.

6. Övriga saker

Till rådet hade i anslutning till meddelanden om rekommendation nr 3/1955 angående nordisk paviljonganläggning på Biennalen i Venedig överlämnats en utförlig expertutredning med ritningar m. m. avseende denna paviljonganläggning. Utredningen grundade sig på resultaten av en arkitekttävlan. Det framgick i kulturutskottet, att det föreliggande förslaget redan blivit tillstyrkt från Finlands och Sveriges sida. Med hänsyn till att den existerande danska paviljongen på Biennalen försvårat en helt nordisk lösning var enligt utskottets mening den framlagda planen den bästa möjliga lösningen, då man önskar ett gemensamt nordiskt uppträdande vid dessa betydelsefulla internationella konstutställningar. Samtliga intresserade länder borde under loppet av 1960 enligt utskottet ha beslutat lämna anslag, så att paviljongen kunde stå färdig till Biennalen 1962.

*C. Saker behandlade av socialpolitiska utskottet**1. Arbetsmarknadsfrågor*

I ett medlemsförslag, väckt av herrar Osvald och Nihlfors, yrkades att rådet måtte rekommendera regeringarna att ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nr 100 om lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde samt vidtaga åtgärder för förverkligande av organisationens rekommendation i samma ämne. Förslaget hade förberetts av rådets socialpolitiska niomannakommitté, vilken arbetar mellan rådets sessioner med uppgift just att preliminärt utreda sådana saker, som kunna väntas komma att bli hänvisade till socialpolitiska utskottet vid nästkommande rådssession. Niomannakommittén hade icke kommit fram till någon samlad ståndpunkt utan redovisade två linjer, en, enligt vilken ratifikation av konventionen borde ske, och en, enligt vilken det borde anstå med ratifikation.

Då saken vid sessionen företogs i socialpolitiska utskottet, konstaterade detta, att den i Finland år 1954 tillsatta likalönskommittén ännu icke avlämnat sitt betänkande men att denna kommitté allmänt ansåges vara av den uppfattningen att grundidén i konventionen om lika lön för män och kvinnor vore riktig. Vidare omnämnde utskottet att landsorganisationen i Sverige tillsatt ett organ för utredning av likalönsfrågan. Konventionen hade däremot redan ratificerats av Island och Norge, varjämte danska regeringen deklarerat, att den ämnade framlägga förslag om ratifikation för folketinget under dess session 1959/60. För egen del uttalade utskottet, att enighet i stort sett råder i de nordiska länderna därom, att man bör eftersträva en lönesättning för utförda arbetsprestationer som icke gör åtskillnad mellan könen. Om själva grundtanken föreligger sålunda enligt utskottet icke några delade meningar av väsentlig betydelse. En ratifikation av likalönskonventionen utgjorde — anförde utskottet — ett naturligt led i strävandena att bringa likalönsfrågan närmare sin lösning i de nordiska länderna, även om det med hänsyn till arbetsmarknadens frihet tedde sig minst lika viktigt att organisationerna själva strävade efter att förverkliga de grundsatser, varpå konventionen vilar. Utskottet fann den lämpligaste åtgärden nu vara att uppskjuta behandlingen av medlemsförslaget i avvaktan på resultatet av de utredningar, som i Finland och Sverige syssla med frågan. Samtidigt uttryckte utskottet den förhoppningen, att det pågående utredningsarbetet i förening med arbetsmarknadsorganisationernas insatser i förestående löneförhandlingar komme att inom en snar framtid skapa erforderliga förutsättningar för likalönskonventionens ratificering även i Finland och Sverige.

Utskottsförslaget gick alltså ut på frågans uppskjutande till en senare session. Mot detta förslag ställde herr Nihlfors vid sakens behandling i rådet yrkande om att rådet nu måtte antaga den rekommendation, som innefattades i medlemsförslaget. Medlemmar i socialpolitiska utskottet, däribland fru Ekendahl och herr Birger Andersson, talade i rådet för utskottets

förslag. Vid den omröstning, som anställdes huruvida förslaget skulle uppskjutas, vann utskottets förslag rådets bifall med 45 röster mot 13, som avgavs för att rådet skulle till omedelbar behandling upptaga medlemsförslaget. Förslaget hade därmed uppskjutits till en senare session.

Meddelanden om rekommendation nr 6/1958 angående införande av sommartid efter enhetliga regler behandlades av socialpolitiska utskottet. I anledning av utskottets förslag, vari utskottet hemställde, att rådet skulle avvakta nya meddelanden i saken till nästa session, höll norske socialministern Harlem i rådet ett anförande, vari han närmare belyste de enligt hans mening gynnsamma verkningar som sommartiden fört med sig för Norges vidkommande. Herr Pettersson i Dahl ifrågasatte, huruvida några slutsatser kunde dragas av årets erfarenheter med hänsyn till de exceptionella väderleksförhållanden som rått under sommarhalvåret 1959.

Danska regeringen hade framlagt ett regeringsförslag, vari hemställdes, att rådet ville rekommendera regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för åstadkommande av ett avtal om utbyte av upplysningar till tjänst för utvandringsintresserade. Bakgrunden till förslaget är föreliggande svårigheter att skaffa korrekta uppgifter om förhållandena i mer avlägsna länder för utvandrares räkning. Socialpolitiska utskottet, som behandlade förslaget, fann önskvärt, att ett närmare samarbete kom till stånd mellan de nordiska länderna i fråga om utbyte av informationsmaterial och upplysningar till tjänst för utvandringsintresserade. På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation av sådant innehåll (nr 6).

Frågan om gemensam arbetsmarknad för befäl och manskap, anställda på handels- och fiskefartyg, har visat sig vara synnerligen svårlöst. I anledning av regeringarnas meddelanden rörande rekommendation nr 25/1954 angående nationalitetskrav vid anställning av befäl och manskap på handels- och fiskefartyg uttalade utskottet, att ytterligare åtgärder i rekommendationens syfte torde kunna vidtagas. En närmare precisering av frågeställningarna och de eventuella ändringsförslag, som i anslutning härtill kunde väckas i syfte att få till stånd en revision av rekommendationen, torde emellertid enligt utskottet böra avvaktas och spørsmålet tillsvidare vila i rådet. Detta beslöt också på förslag av utskottet avvakta nya meddelanden i anledning av rekommendationen vid en senare session.

2. Pensionslagstiftning

I ett medlemsförslag om bättre samordning i fråga om folkpensionerna berördes de svårigheter, som föranledes av regeln i konventionen 1955 om social trygghet, enligt vilken rätt för medborgare i ett nordiskt land, som är bosatt i annat nordiskt land, att erhålla folkpension i vistelselandet inträder först efter fem års uppehåll i detta land. Förslagsställarna hade framställt olika förslag till undanröjande av dessa svårigheter. Över medlemsförslaget hade på sedvanligt sätt yttranden inhämtats från myndigheter och organisationer. Materialet hade därpå bearbetats av socialpolitiska niomanakommittén. I dess utlåtande erinrades bl. a. om att medborgare i ett nor-

diskt land, som därstädes blivit berättigad till ålderspension men utflyttat till ett annat nordiskt land, i allmänhet får behålla pension från utflyttningslandet endast under kortare tid, som regel högst ett år. Då hinder sålunda föreligger att föra med sig ålderspensionen från ett land till ett annat, försvåras därigenom äldre människors i och för sig fullt legitima omflyttningar från ett land till ett annat. Niomannakommittén tillstyrkte därför varmt en undersökning av möjligheterna att inom de nordiska länderna få till stånd generella och enhetliga regler av innehåll att en pensionär kunde föra med sig sin ålderspension från ett land till ett annat. Vidare föreslog niomannakommittén att det krav om fem års uppehåll i vistelslandet, som uppställts för att medborgare från annat nordiskt land skall få rätt till pension i vistelslandet, uppmjukas och denna s. k. karenstid förkortas så väsentligt, att man helt skulle kunna avstå från dispensföreskrifter, vilka lätt kunde leda till olikheter i rättstillämpningen. Man borde om möjligt söka komma fram till en ordning, efter vilken den, som vistas i annat nordiskt land än det egna, får behålla pensionen från det egna landet ända fram till den tidpunkt, då rätt till pension från vistelslandet inträder.

Socialpolitiska utskottet, dit förslaget hänvisades vid sessionen, anslöt sig till alla delar till vad niomannakommittén uttalat. Rådet antog därefter på förslag av utskottet en rekommendation, vari regeringarna uppmanades att gemensamt åvägabrunga en ordning, varigenom nuvarande karenstid i fråga om ålderspension reduceras samtidigt som möjlighet ges för den, som i ett nordiskt land fått ålderspension, att bibehålla denna vid flyttning till annat nordiskt land till dess han där erhåller motsvarande förmån (nr 10).

3. Hälsovårds- och sjukvårdsfrågor

Vid sin andra session antog rådet rekommendationen nr 16/1954 angående samarbete i fråga om forskning och laboratorieundersökningar m. m. på hälso- och sjukvårdens område. Som en punkt under denna rekommendation har behandlats frågan om odontologisk materialprovning och erforderlig forskning i anslutning härtill. Behovet av samarbete på detta specialfält fann socialpolitiska utskottet vara särskilt framträdande. I ett medlemsförslag, som dock väckts så sent, att det icke kunde behandlas vid sjunde sessionen, hemställdes, att regeringarna skulle vidtaga erforderliga åtgärder för att få till stånd ett samarbete i fråga om just odontologisk materialprovning och forskning i samband härmed. I rådet framfördes av två talare viss kritik av den långsamhet, varmed förevarande fråga hittills handlagts.

Vid sjätte sessionen antog rådet rekommendationen nr 13/1958 om gemensam hälsovårdsutbildning, som dels åsyftade en successiv utbyggnad av den nuvarande kursverksamheten i Göteborg, dels avsåg ett framtida realiserande av tanken på en nordisk hälsovårdshögskola i Göteborg. Till innevarande session förelägo meddelanden från regeringarna i anledning av rekommendationen samt en promemoria med förslag till omorganisation av hälsovårdskurserna i Göteborg. Bl. a. ifrågasattes i promemorian en förlängning av kursverksamheten från nu tre till sju månader per år. Enligt

meddelandena voro Finland, Norge och Sverige beredda att den 1 januari 1961, då lokaler kunna beräknas bli disponibla för ändamålet, realisera planerna på en sju månaders kursverksamhet i Göteborg. Härigenom skulle det bli möjligt att utbilda bl. a. sjukhusadministratörer och hälsovårdskonsulenter, vilkas brist på tillfredsställande utbildning i socialhygien och socialmedicin påtalats från skilda håll. Socialpolitiska utskottet uttalade sig till förmån för förslaget om sju månaders kursverksamhet och uttryckte förhoppningen att planen skulle vinna anslutning inom hela Norden, så att den skulle kunna förverkligas till den 1 januari 1961. Vid sakens behandling i plenarmötet efterlystes ett besked även från Danmark beträffande dess anslutning till den planerade kursverksamheten.

Rådet antog vid sjätte sessionen rekommendationen nr 32/1958 angående gemensam hälsotjänst för sjömän m. m. Denna syftade bl. a. till utarbetande av en överenskommelse om likställighet i rättsligt avseende för sjömän med medborgarskap i ett nordiskt land men tjänstgörande å fartyg från annat nordiskt land med andra ombord anställda, vilka voro medborgare i fartygets hemland. I anledning av rekommendationen hade, såsom framgår av meddelandena, hållits överläggningar på ämbetsmannaplanet. Socialpolitiska utskottet ville i detta sammanhang påpeka, att man inte borde draga alltför snäva gränser vid tillämpningen av de villkor om ömsesidighet, som kunde komma att inskrivas i de olika ländernas sjömanslagar. Alltför stort avseende bör icke fästas vid frågan, huruvida de berörda länderna ha möjlighet att ge varandra samma förmåner, utan huvudgrundsatsen bör enligt utskottet vara att medborgare i nordiskt land med anställning å fartyg, hemmahörande i annat sådant land, erhåller samma förmåner som medborgare i fartygets hemland. Arbetet inom ramen för rekommendationen borde i görligaste mån fortsättas utan tidsutdräkt. På förslag av utskottet beslöt rådet avvakta nya meddelanden i spörsmålet till en senare session.

4. Läkarlagstiftning

Rådets sedan flera år pågående arbete för åstadkommande av en gemensam nordisk arbetsmarknad för bl. a. läkare synes nu komma att avsätta praktiska resultat. Till regeringarnas meddelande om rekommendationen nr 7/1957 angående gemensam arbetsmarknad för läkare och tandläkare hade fogats ett den 13 oktober 1959 dagtecknat betänkande, avgivet av en av regeringarna tillsatt kommitté för utredning av förevarande fråga. I detta betänkande har framlagts förslag till överenskommelse mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare. I ett tilläggsförslag till meddelandena, väckt av herr Birger Andersson, hemställde denne, att rådet måtte rekommendera regeringarna att genomföra kommitténs förslag. Socialpolitiska utskottet, dit saken hänvisades vid sessionen, hade inhämtat att kommittébetänkandet skulle bli föremål för remissbehandling i vanlig ordning. På grund härav och då utskottet på den knappa tid, som stått till buds efter det att betänkandet avlämnats, icke

haft tillfälle att taga ställning till dess innehåll, föreslog utskottet, att rådet skulle uppskjuta behandlingen av tilläggsförslaget till en senare session. Rådet beslöt i enlighet härmed.

I ett till sessionen väckt medlemsförslag av bl. a. herrar Jonsson i Strömsund och Pettersson i Dahl hemställdes, att rådet måtte rekommendera regeringarna att undersöka möjligheterna att förenhetliga lagbestämmelserna om obehörigt utövande av läkarkonsten i de nordiska länderna. Utskottet framhöll att det mot bakgrunden av det pågående arbetet att få till stånd en gemensam arbetsmarknad för läkare i Norden framstod som naturligt, att också enhetliga regler rörande behörighet att utöva läkarkonsten infördes. De nuvarande olikheterna hade på ett föga tilltalande sätt utnyttjats på så sätt, att lekmän, som på grund av lagstiftningen i hemlandet vore förhindrade att där behandla sjuka, överflyttat sin verksamhet till andra sidan gränsen och där fortsatt behandlingen av sina patienter. På förslag av utskottet beslöt därför rådet rekommendera regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för att få till stånd en likartad lagstiftning i fråga om behörighet att utöva läkarkonsten (nr 19).

Rådet antog 1954 rekommendationen nr 10/1954 angående vård av nordiska medborgare på sjukhus i annat nordiskt land. I anledning av denna rekommendation hade de nordiska ländernas medicinaldirektörer tillsatt ett utskott, som i december 1958 avgivit betänkande med förslag till medicinskt samarbete i gränstrakterna mellan Finland, Norge och Sverige. Svenska medicinalstyrelsen hade sedermera under sommaren 1959 inlämnat en framställning till svenska inrikesdepartementet med anhållan om vidtagande av vissa åtgärder, som föreslagits av nämnda utskott. I ett tilläggsförslag hemställde en rådsmedlem, att rådet måtte rekommendera regeringarna att genomföra de i betänkandet föreslagna åtgärderna.

Socialpolitiska utskottet uttalade vid sessionen sin tillfredsställelse över att den nordiska kommittén löst en viktig del av det uppdrag, som innefattades i rekommendationen, och föreslog rådet att rekommendera regeringarna att genomföra de åtgärder, som föreslagits i det nämnda betänkandet. Rådet beslöt också en rekommendation av sådant innehåll (nr 20).

5. Trafiksäkerhetsforskning

Till rådets sjätte session väckte fru Ekendahl ett tilläggsförslag, vari hemställdes att rådet måtte på sin dagordning upptaga frågan om nordiskt samarbete beträffande trafiksäkerhetsforskning och närmare undersöka hur detta borde organiseras. Inom socialpolitiska niomannakommittén hade utförts vissa förberedande undersökningar av huru ett nordiskt trafiksäkerhetsforskningsarbete lämpligen borde planläggas. Kommittén erinrade bl. a. om de goda resultat, som nåtts genom det av Nordiska rådet understödda arbete som utförts av Nordisk kirurgisk förening. Av kommitténs redogörelse framgår vidare att man hunnit längst med detta forskningsarbete i Sverige, där statens trafiksäkerhetsråd omhänderhar uppgiften. I övriga nordiska länder vore särskilda organ under bildande eller hade nyligen bil-

dats. Kommittén ansåg en utbyggnad av trafiksäkerhetsforskningen i varje land för sig vara en nödvändig förutsättning för att ett fastare nordiskt samarbete skulle kunna organiseras. En fördelning av forskningsuppgifterna mellan länderna vore enligt niomannakommitténs mening av stor betydelse ur ekonomisk synpunkt, enär därigenom avsevärda besparingar skulle kunna göras i denna relativt kostnadskrävande forskningsverksamhet. Socialpolitiska utskottet anslöt sig vid sessionen helt till niomannakommitténs uttalanden men överlämnade närmast till regeringarna att överenskomma om de vidare formerna för det här ifrågavarande samarbetet. På förslag av utskottet rekommenderade rådet regeringarna att medverka till uppbyggnaden av planmässig trafiksäkerhetsforskning och i samband härmed föranstalta om organiserat samarbete i Norden på detta område (nr 7).

6. Övriga saker

Vid föregående session antog rådet rekommendationen nr 33/1958, vari regeringarna uppmanades att snarast möjligt vidtaga åtgärder för genomförande av tullfrihet eller i förekommande fall av tulllätnader vid import av proteser, invalidvagnar och andra nödvändiga hjälpmedel för vanföra. Av meddelanden, som lämnats rådet vid denna session, framgick det, att tullfrihet inom en nära framtid komme att råda inom de nordiska länderna med avseende på flertalet hjälpmedel för vanföra. Då därmed rekommendationens syfte i allt väsentligt ansågs ha uppnåtts, föreslog utskottet rådet att betrakta saken såsom slutbehandlad. Rådet fattade också beslut i enlighet härmed.

D. Saker behandlade av trafikutskottet

1. Tullsamarbetet

I en till rådet överlämnad berättelse om samarbetet mellan tullmyndigheterna lämnades en redogörelse för gränstullsamarbetets vidare utveckling. Vid sessionen kunde i utskottet ytterligare meddelas, att en överenskommelse mellan Sverige och Norge om sådant samarbete undertecknats den 28 oktober 1959 i Oslo. Överenskommelsen är avsedd att träda i kraft den 1 januari 1960. Enligt denna komma åtskilliga norska och svenska tullstationer längs gränsen att avvecklas. Vidare skall enligt överenskommelsen en kontrollzon om högst 15 kilometers bredd på vardera sidan om gränsen upprättas; inom denna skall vardera statens tullbestämmelser tillämpas även på den andra statens territorium, då tulltjänst utövas för den stat, i vilken bestämmelserna utfärdats. Trafikutskottet uttryckte den förhoppningen av liknande överenskommelser skulle kunna snarast ingås beträffande övriga gränser.

2. Skandinaviska förbindelser med kontinenten

Vid Nordiska rådets föregående session rekommenderades regeringarna att undersöka möjligheter och riktlinjer för koordination vid utbyggandet av

förbindelserna mellan Norden och kontinenten ävensom att framlägga förslag om principerna för finansieringen och fördelningen av kostnaderna samt att redovisa erforderligt material för dessa spörsmåls belysande (rekommendation nr 8/1958). Av meddelanden i anledning av rekommendationen från Danmarks regering framgick, att frågan hittills varit föremål endast för en preliminär brevväxling mellan de ansvariga ministrarna. Enligt det norska meddelandet hade man emellertid i Norge förutsatt, att det skulle hållas en konferens mellan ländernas samfärdseldepartement för att organisera utredningsarbetet. I anledning av vad sålunda förekommit uttalade fru Sandström vid sakens behandling i rådet vissa farhågor med hänsyn till långsamheten i handläggningen av denna sak, som hon ville beteckna som en av de största rådet för närvarande hade till behandling. Rådet beslöt avvakta nya meddelanden i saken.

3. Förbindelserna i norra Skandinavien och till Island

Även denna session gällde ett flertal saker, som rådet hade före, trafikförbindelserna dels i de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige dels ock från och till Island.

I ett redan vid femte sessionen 1957 väckt men sedermera uppskjutet förslag hade fru Sandström berört frågan om vägförbindelserna mellan Norge och Sverige, särskilt de båda förbindelserna över Umbukta och över Graddis. Arbetet borde enligt hennes mening i första hand inriktas på dessa båda vägförbindelser, varjämte regeringarna borde överväga lämpliga former för ekonomisk samverkan för vägbyggenas finansiering. Vid årets session förelågo omfattande utredningar verkställda av norska respektive svenska vägmyndigheter rörande vägförbindelserna mellan de nordliga delarna av Norge och Sverige, avseende i främsta rummet de nämnda vägarna över Umbukta och Graddis. Svenska väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sammanfattade i utlåtande den 30 april 1959 sin ståndpunkt inledningsvis sålunda, att redan det befintliga vägnätet i samband med mellanriksvägarna erfordrade under de närmaste åren investeringar av betydande omfattning. Med hänsyn härtill och under beaktande av i Sverige gjorda uttalanden angående riktlinjerna för den fortsatta vägupprustningen saknades enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppfattning motiv för särskilda anslag till utbyggnaden av de i utredningen diskuterade mellanriksvägarna. Dessa frågor finge i stället lösas i den för vägbyggande stadgade ordningen, d. v. s. i flerårsplanerna.

I ett vid årets session väckt ändringsförslag återkom fru Sandström till de ifrågavarande vägplanerna. Hon framhöll, att om saken ses från svenska sidan, tre olika kostnadskrävande vägbyggnadsprojekt föreligga, till vilka hänsyn måste tas, nämligen förstärkning av tillfartsvägen till Trondheimsleden, förstärkning av vägen Tärna—Umbukta och utbyggnad av Graddisvägen. Utredningarna hade enligt förslagsställaren klart visat, att behovet av Umbuktavägen vore störst. Emellertid vore det ett allvarligt missförhållande att längs hela gränsen mellan Norge och Sverige från Umbukta norrut

det inte finnes någon enda mellanriksväg. Därför borde även Graddisvägen skänkas viss uppmärksamhet, även om det ekonomiska underlaget för denna väg enligt utredningarna måste antagas vara betydligt svagare än för Umbuktavägen. Fru Sandström hemställde, att rådet måtte besluta rekommendera norska och svenska regeringarna att utbygga mellanriksvägen över Umbukta och så snart ske kan påbörja anläggandet av mellanriksvägen över Graddis.

Efter ingående diskussion av dessa vägfrågor fann trafikutskottet, att remissförfarandet beträffande utredningarna ännu icke helt slutförts i Sverige, varför svenska kommunikationsdepartementet ännu icke tagit ståndpunkt till dessa. Av samma skäl hade även Nordiska samfärdselkommittén icke kunnat uttala sig om den definitiva prioritetsföljden mellan olika aktuella vägprojekt. Under sådana omständigheter ansåg trafikutskottet det icke möjligt att vid nuvarande tidpunkt göra mer än ett allmänt uttalande att byggandet av ett av de angivna vägprojekten borde komma i första rummet vad gäller ett förbättrande av vägförbindelserna mellan Norge och Sverige. Utskottet hade vidare glädjen notera att arbetet på Kautokeinovägen till stor del genomförts på norska sidan samt att från Finlands sida praktiska förberedelser vidtagits för att påbörja arbetet. På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation, enligt vilken rådet rekommenderade regeringarna i Norge och Sverige att pröva möjligheterna att i en nära framtid utbygga en av de i förutnämnda utredningar behandlade vägförbindelserna mellan Nordland fylke och Sverige (nr 13).

Trafikutskottet förehade samtidigt meddelanden om rekommendation nr 23/1958 angående utbyggnad av vägförbindelserna på Nordkalotten. I denna hade regeringarna uppmanats att i vägbudgeterna taga särskild hänsyn till behovet av utbyggnad av vägförbindelserna i de nordliga områdena och att undersöka möjligheterna för att uppföra särskilda poster för byggande av internordiska vägar i budgeterna. Detta förslag hade enligt utskottet befunnits stöta på betydande tekniska svårigheter. Under uttalande av att utskottet likväl förutsatte, att regeringarna vid sin prövning av anslagen för vägar särskilt uppmärksammade angelägenheten av utbyggnad av vägförbindelserna inom de nordliga områdena, föreslog utskottet rådet att anse denna rekommendation som slutbehandlad. Detta blev också rådets beslut.

Ett av Finlands regering vid föregående session väckt förslag om järnvägsbygge i Tornedalen hade uppskjutits till sjunde sessionen. Det upplystes emellertid nu, att Finlands regering i proposition den 1 oktober 1959 framlagt förslag till lag om byggande av banan Kauliranta—Kolari samt att arbetet avsåges skola igångsättas redan instundande vinter. Under sådana omständigheter fann sig utskottet böra föreslå att rådet icke företog sig något i anledning av regeringsförslaget, vilket också blev rådets beslut.

Vid föregående session antog rådet rekommendation nr 21/1958 angående utbyggnad av flygnätet på Nordkalotten. I anledning av rekommendationen hade de finländska, norska och svenska luftfartsmyndigheterna givits i uppdrag att undersöka förutsättningarna och möjligheterna för en ytterligare

utvidgning av luftfartsförbindelserna i norr. De hade fördenskull tillsatt en kommitté, som antagit namnet Nordkalottkommittén. Den 31 augusti 1959 hade kommittén framlagt den begärda utredningen. I ett tilläggsförslag hemställde fru Sandström, att rådet skulle rekommendera regeringarna att dels låta genomföra detta förslag dels tillika samverka med varandra för utbyggnad av turisttrafiken inom norra Skandinavien. Trafikutskottet uttalade sin stora tillfredsställelse över att utredningsönskemålet blivit hörsamt så snabbt ävensom den förhoppningen, att regeringarna sökte genomföra eller verka för de av Nordkalottkommittén framlagda förslagen. Bland dessa kan nämnas öppnandet av flygförbindelse mellan Luleå och Kemi redan den 1 april 1960. Vidare planerar kommittén en flygförbindelse från Kiruna till Bardufoss. Utskottet föreslog rådet att antaga en rekommendation, vari regeringarna rekommenderades dels att, i den mån så visar sig möjligt, verka för Nordkalottkommitténs förslag, dels att samverka med varandra för utbyggande av turisttrafiken i norra Skandinavien. Rådet beslöt i enlighet härmed (nr 14) och kunde i samband därmed också avskrivna rekommendation nr 21/1958 såsom för rådets del slutbehandlad.

Beträffande rekommendationen nr 9/1957 angående förbättring av trafikförbindelserna mellan Island och övriga nordiska länder hade regeringarna meddelat, att möjligheter skulle kunna föreligga för att isländsk turistpropaganda skulle kunna spridas genom de gemensamma nordiska turistrepresentationerna i Tyskland, Schweiz och Italien. Trafikutskottet uttryckte önskemål om att en sådan ordning snarast kunde genomföras. Vidare uttalade sig utskottet till förmån för en utvidgning av programmet i fråga om nordiska rundresor till att också omfatta Island. Ätminstone en rundtur, där Island inginge, borde enligt utskottet kunna medtagas i programmet för nästa säsong. Rådet lade därmed meddelandena till handlingarna i avvaktan på nya meddelanden till en senare session.

4. Sjöfartsfrågor

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. fru Sandström, hemställdes det, att Nordiska rådet ville rekommendera de nordiska ländernas regeringar att utreda förutsättningarna för förenhetligande av dessa länders regler för utprickning av farvatten. Av förberedande undersökningar i anledning av medlemsförslaget framgick, att det 1936 i regi av Nationernas förbund ingåtts en överenskommelse om ett enhetligt system för utprickning av farleder. Ratifikationsförfarandet avseende denna konvention hade dock avstannat på grund av det andra världskrigets mellankomst. Trafikutskottet uttalade sig för att frågan nu borde återupptagas, bl. a. därför att man i Danmark för närvarande övervägde vissa förändringar av det danska systemet för utprickning. Utskottet framhöll vidare, att, även om inte en fullständig unifiering kunde genomföras, även regionala jämkningar mot enhetlighet av utmärkningen inom de nordiska farvattnen skulle bli av stort värde ur sjösäkerhetssynpunkt. På förslag av utskottet beslöt rådet därför antaga en rekommendation, vari regeringarna uppmanades utreda förutsättningarna

för ett förenhetligande av ländernas regler för utprickning av farvatten (nr 1).

Till Nordiska samfärdselkommitténs berättelse till rådet hade fogats utkast till en överenskommelse om samverkan mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige vid isbrytning. I ett tilläggsförslag hade fru Sandström hemställt, att rådet måtte rekommendera regeringarna i nämnda länder att ingå en överenskommelse om samverkan vid isbrytning i enlighet med nämnda utkast. På förslag av trafikutskottet beslöt rådet också att i anledning av tilläggsförslaget rekommendera regeringarna att ingå en överenskommelse i huvudsaklig överensstämmelse med utkastet (nr 2).

Vid rådets femte session rekommenderade rådet regeringarna i Danmark, Norge och Sverige att närmare överväga möjligheterna att samverka i syfte att öka säkerheten för fisket, sjöfarten och luftfarten i Nordsjöområdet och skaffa pålitligt och behövt observationsunderlag för den internationella väderlekstjänsten samt att i dessa syften även upptaga gemensamma överläggningar med övriga Nordsjöländers regeringar (rekommendationen nr 27/1957). Av de meddelanden, som lämnats rådet vid dess sjunde session om rekommendationen, framgick att en konferens i ämnet hållits i Oslo den 20—21 oktober 1959 med representanter från Danmark, Norge och Sverige samt även från Polen, förbundsrepubliken Tyskland samt med observatörer från Storbritannien och Sovjetunionen. Möjlighet hade en skapats för att stationera ett kombinerat väderleks- och sjöräddningsfartyg i Nordsjön jämväl fortsättningsvis, åtminstone på försök under en treårsperiod. Det kunde också förväntas, att bidrag för ändamålet skulle kunna erhållas icke blott från de nordiska länderna utan även från annat håll. Eftersom rekommendationen sålunda förverkligats i den utsträckning, som för närvarande vore möjlig, föreslog utskottet, att spörsmålet skulle anses såsom för rådets del slutbehandlat. Rådet beslöt också i enlighet härmed.

5. Övriga saker

Till sessionen hade väckts ett medlemsförslag av bl. a. fru Sandström med hemställan, att rådet ville rekommendera regeringarna i Danmark, Norge och Sverige att vidtaga sådana ändringar i nuvarande regler, att passagerarna i den nordiska flygtrafiken befriades från skyldigheten att erlägga passageraravgifter. Huvudtanken i förslaget var att, då den inhemska lufttrafiken icke belastades med passageraravgifter, även nordiska resande borde fritagas från att betala sådan avgift. Trafikutskottet framhöll, att förslaget uppbures av en strävan att undanröja sådana hinder, som kunde utgöra en hämsko på utvecklingen av samfärdseln mellan de nordiska länderna. Det egentliga irritationsmomentet med avseende på passageraravgifterna låg dock enligt utskottets uppfattning i det nuvarande systemet för avgiftens utkrävande. Utskottet ville därför föreslå, att rådet rekommenderade regeringarna att i samråd med vederbörande lufttrafikföretag söka uppnå ett förenklat system för upptagande av passageraravgifter. En rekommendation i enlighet med utskottets förslag antogs av rådet (nr 11).

Vid föregående session beslöt rådet rekommendationen nr 24/1958 angående samordnad turiststatistik. I denna uppmanades regeringarna att undersöka metoderna för och behovet av nordisk turiststatistik. Meddelandena till årets session i anledning av denna rekommendation gävo emellertid vid handen, att det visat sig omöjligt att finna en för samtliga länder godtagbar metod för insamlande av de för ändamålet erforderliga jämförbara uppgifterna. Utskottet måste därför konstatera att för närvarande ytterligare icke vore att göra och att spørsmålet därför finge anses som slutbehandlat. Utskottet uttalade dock önskvärdheten av att de nationella statistiska uppgifterna över det utländska resandet i respektive länder bleve i största möjliga utsträckning jämförbara. Rådet avskrev i enlighet med utskottets förslag spørsmålet såsom för sin del slutbehandlat.

Vid föregående session antog rådet en rekommendation nr 9/1958 angående samarbete i fråga om väderleksprognoser. Rekommendationen var uppdelad i två delar, den ena riktad till regeringarna i Danmark, Finland och Norge avseende samarbete för upprättande av veckoprognoser, den andra riktad till samtliga regeringar avseende samverkan i fråga om långtida väderleksprognoser. Av den redogörelse i saken, som nu lämnats rådet, framgick, att regeringarna i de nordiska länderna givit sina meteorologiska institut i uppdrag att samarbeta i överensstämmelse med rekommendationen samt att arbetet därefter inletts och redan avsatt betydelsefulla praktiska resultat. Utskottet ansåg sig därför kunna föreslå, att rådet avskrev spørsmålet såsom slutbehandlat. Detta blev även rådets beslut.

E. Saker behandlade av ekonomiska utskottet

1. Nordiskt ekonomiskt samarbete

Liksom vid tidigare sessioner tilldrog sig frågan om nordiskt ekonomiskt samarbete huvudintresset vid rådets session. Ett flertal dokument låg till grund för rådets behandling av denna sak.

Till rådet hade såsom bilaga till meddelandet om rekommendation nr 26/1958 angående ekonomiskt samarbete överlämnats tilläggsrapport nr 2 från Nordiska ekonomiska samarbetsutskottet. Med denna tilläggsrapport var utskottets huvuduppdrag i stort sett slutfört. I rapporten hade samarbetsutskottet sammanställt sina ändringsförslag i förhållande till tidigare rapporter angående bl. a. den gemensamma nordiska tulltaxan samt interna och externa övergångsanordningar. Såsom bihang till rapporten ingingo fullständiga förteckningar över de tullsatser, som samarbetsutskottet föreslog skulle tillämpas inom en eventuell nordisk tullunion. Härjämte hade rådet att behandla ett medlemsförslag om vidare utveckling av det ekonomiska samarbetet, väckt av bl. a. herr Strand, vari förslagsställarna hemställde, att rådet ville rekommendera regeringarna att närmare utveckla det nordiska ekonomiska samarbetet och att tillskapa den i detta sammanhang erforderliga organisationen. Vidare hade rådet fått till sig överlämnat samarbetsministrarnas förslag till sina regeringar om inrättan-

det av ett nordiskt ministerråd och samarbetsutskott för ekonomiskt samarbete. Nyssnämnda medlemsförslag hade givit anledning till ett ändringsförslag, väckt av medlemmarna av rådets presidium, däribland herr Ohlin, vari dessa anförde vissa synpunkter på utformningen av ett blivande nordiskt ekonomiskt samarbete, samt hemställde, att rådet vid behandling av medlemsförslaget ville beakta de ifrågavarande synpunkterna.

I samarbetsministrarnas förslag till regeringarna redovisades de olika områden, på vilka ett framtida nordiskt ekonomiskt samarbete kunde byggas, sedan planen på en nordisk tullunion förlorat sin aktualitet. I förslaget behandlas behovet av handelspolitiskt samarbete i den nya situation som inträder, därest den europeiska frihandelsassociationen (EFTA) kommer till stånd. Vidare berör förslaget produktionssamarbetets olika former; bl. a. nämnas elförsörjning och transportväsendet såsom områden, där nordisk samverkan kan bli påkallad. Av mera speciell art äro sådana samarbetsuppgifter som sammanhånga med standardiseringsbestämmelser, kvalitetsföreskrifter och liknande. Vidare upptagas i förslaget spörsmål om finansiellt och valutamässigt samarbete; en samordning av den ekonomiska politiken diskuteras även. Allmänna uttalanden göras om samarbete på forskningens och utbildningens fält, varjämte statistiskt och tulltekniskt samarbete beröres. Förslaget innehåller slutligen ett utkast till en överenskommelse om inrättande av mera fasta nordiska samarbetsorgan. Ett ministerråd föreslås sålunda skola tillsättas sammansatt av en minister från varje land som fast medlem med möjlighet att knyta andra ministrar till rådet vid behandling av särskilda frågor. Vidare föreslås upprättandet av ett nordiskt ekonomiskt samarbetsutskott med uppgift att biträda ministerrådet samt att sörja för genomförandet av de uppdrag, som det erhåller av ministerrådet. Envar av regeringarna föreslås skola utse tre medlemmar i utskottet samt en sekreterare. Slutligen uttalas att samarbetet skall bedrivas i nära kontakt med näringslivets och arbetsmarknadens organisationer.

I presidiets ändringsförslag ställas delvis mera preciserade förslag beträffande utvecklingen av det tull- och handelspolitiska samarbetet. Vad angår produktionssamarbetet betonas vikten av full rörelsefrihet för de olika produktionsfaktorerna. Bl. a. förordas införande av en nordisk etableringsrätt, som skulle ge företagsledningarna större rörelsefrihet. Förslagsstälarna ifrågasätta också, om man icke skulle kunna tänka sig att fatta politiska beslut på ett tidigare stadium än hittills och överlåta åt efterföljande utredningar att genomföra den erforderliga detaljplaneringen.

Saken behandlades vid sessionen inom ekonomiska utskottet. Detta konstaterade, att i och med de utredningar, som överlämnats till rådet med skrivelse den 7 augusti 1959, d. v. s. den ovannämnda tilläggsrapport nr 2, samarbetsutskottets utredningsuppdrag slutförts. I denna del konkluderade utskottet, att det spörsmål, som innefattades i rekommendation nr 26/1958, vari regeringarna uppmanats att upptaga förhandlingar om det nordiska ekonomiska samarbetet och på vilken arbetet med tullunionsplanen närmast byggt, skulle anses för rådets del slutbehandlat. Rådet beslöt i enlighet härmed.

Fortsättningsvis erinrade utskottet om samarbetsministrarnas uttalande, att något politiskt beslut om genomförandet av en nordisk tullunion ej fattats. Utskottet tillade emellertid, att det i samarbetsministrarnas förslag pekades på att det i dagens läge fortfarande föreligger goda förutsättningar för ett närmare ekonomiskt samarbete mellan de nordiska länderna. I samarbetsministrarnas förslag och i presidiets ändringsförslag hade en rad konkreta exempel angivits på sådana samarbetsuppgifter. Utskottet underströk här efter för egen del vikten av att ett nordiskt ekonomiskt samarbete kommer till stånd för att tillvarata de nordiska ländernas gemensamma intressen. Ett sådant samarbete vore enligt utskottets mening av särskild betydelse i samband med strävandena till en friare handel och mot bakgrunden av den hastiga ekonomiska utvecklingen. Utskottet kom även in på de organisatoriska frågorna och underströk, att det vore av väsentlig vikt att samarbetet bedrevs så effektivt som möjligt. Även enligt utskottets mening kunde det vara av betydelse att ge samarbetet en fastare form, lämpligen genom inrättande av en permanent ministerkommitté bestående av en minister från varje land som ansvarig för samarbetet. Det finge ankomma på ministrarna att till sig knyta erforderlig expertis. Vidare förutsatte utskottet att liksom hittills även i fortsättningen kontakt komme att upprätthållas mellan regeringarna samt Nordiska rådets presidium och dess ekonomiska utskott. Slutligen förordade utskottet tillsättande av en arbetsgrupp om nio medlemmar jämte suppleanter, som vid behov kunde sammanträda mellan sessionerna. På grundval av detta utlåtande föreslog utskottet rådet att antaga en rekommendation till regeringarna att närmare utveckla det nordiska ekonomiska samarbetet och att skapa i detta sammanhang erforderliga arbetsformer.

I rådet hade det ekonomiska samarbetet ingående diskuterats under generaldebatten (se därom under III). Även efter utskottsbehandlingen uppstod en livlig debatt i fråga om utskottsförslaget, som presenterades av utskottets talesman herr Ohlin. Av rådets svenska medlemmar yttrade sig vidare herr Eliasson i Sundborn. Talarna underströko betydelsen av ett nordiskt ekonomiskt samarbete för framtiden, även de, som motsatt sig upprättandet av en nordisk tullunion. Endast en talare, folkdemokraten Enne från Finland, ansåg, att den av utskottet föreslagna rekommendationen icke borde antagas, och yrkade på dess förkastande. Vid votering antog rådet utskottets förslag till rekommendation (nr 12) med 58 röster mot 4, som avgåvos för herr Ennes avslagsyrkande. Rådet biföll även förslaget om tillsättande av en arbetsgrupp om nio personer.

På förslag av ekonomiska utskottet avskrev rådet såsom slutbehandlad rekommendationen nr 27/1958 angående skapande av ett europeiskt frihandelsområde. Denna rekommendation tog sikte på läget inom OEEC under hösten 1958 och de då där förda förhandlingarna om ett europeiskt frihandelsområde. Sedan dessa brutit samman, saknade rekommendationen aktualitet.

2. Östhandeln

I rekommendationen nr 20/1958 hade regeringarna uppmanats att verkställa undersökning om sina länders möjligheter att utvidga handeln och övrigt ekonomiskt samarbete med Sovjetunionen och andra folkdemokratiska länder. Ett omfattande material angående de nordiska ländernas handelsförbindelser med Sovjetunionen och folkdemokratiska länder hade av regeringarna tillställts rådet i meddelandena i anledning av rekommendationen. Under sådana förhållanden kunde rådet på förslag av ekonomiska utskottet besluta att anse spörsmålet som för rådets del slutbehandlat.

3. Gränshandels- och tullspörsmål

Den vid fjolårets session antagna rekommendationen nr 5/1958 angående ömsesidig konsultation i gränshandelsfrågor hade icke färdigbehandlats av regeringarna. Något meddelande hade sålunda icke erhållits från Sverige, som utsetts att vara koordinerande land. I anledning härav upptog ekonomiska utskottet icke spörsmålet till närmare behandling. Rådet beslöt avvakta nya meddelanden vid en senare session.

Vid rådets tredje session antog rådet rekommendationen nr 5/1955 angående tullåttnader vid tillfällig införsel av anläggningsmaskiner m. m. I avbidan på att arbetet på en nordisk gemensam marknad skulle slutföras, har denna rekommendation i huvudsak fått vila sedan 1955. Det syntes ekonomiska utskottet icke möjligt att införa sådana tullfrihetsbestämmelser, som ifrågasatts i rekommendationen, då dessa såsom följd av mest gynnad nations-klausulen i allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) icke kunde begränsas att omfatta endast anläggningsmateriel, som sändes mellan de nordiska länderna, utan måste gälla import från samtliga GATT-länder. Emellertid fann utskottet att i den nya danska tullag, som trätt i kraft den 1 februari 1959, intagits av Nordiska ekonomiska samarbetsutskottet föreslagna regler för tullåttnader i fråga om anläggningsmaskiner. Utskottet fann önskvärt, att dessa regler såsom skett i Danmark genomfördes även i de övriga nordiska länderna. Rådet beslöt avvakta nya meddelanden rörande spörsmålet till en senare session.

4. Elkraftsamarbetet

I anledning av meddelanden om rekommendation nr 22/1958 angående utvidgat samarbete vid utnyttjande av vattenkrafttillgångarna hade väckts ett tilläggsförslag om ombildande av nordiska vattenkraftkommittén, vilken närmast hade till uppgift att utreda möjligheterna för genomförande av den stora planen om utbyggnad av vattenkraften i Torne och Kalix älvar, till en nordisk elkraftkommitté med representation även för Danmark och med uppgift att utreda samtliga internordiska elkraftfrågor. I sitt förslag uttalade ekonomiska utskottet sin tillfredsställelse med att samarbetet på kraftområdet synes fortgå i enlighet med den tidigare rekommendationen. Vad beträffar förslaget om att ombilda nordiska vattenkraftkommittén till en

nordisk elkraftkommitté hade inom utskottet yppats viss tveksamhet rörande lämpligheten av att betunga det existerande organet med nya uppgifter. Inom utskottet hade man dock kunnat ena sig om att föreslå en förutsättningslös utredning av frågan. I anledning härav antog rådet på förslag av utskottet en rekommendation, vari regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige rekommenderas att förutsättningslöst utreda ett utvidgat nordiskt aamarbete beträffande produktion och utbyte av elkraft (nr 23).

5. *Gemensamma specialattachéer*

I ett medlemsförslag, väckt av bl. a. herr Rylander, hade förslagsställarna hemställt, att rådet ville rekommendera regeringarna att undersöka möjligheterna att i förekommande fall samverka beträffande kostnaderna för behövlige specialattachéposter. Bakgrunden till förslaget var att behovet av särskilda attachéer var i växande, t. ex. för att följa vetenskapliga framsteg, för att hålla kontakt med teknikens utveckling samt för att studera förhållanden på det sociala området. Kostnaderna för dylika befattningar skulle kunna fördelas mellan länderna om dessa samverkade. Ekonomiska utskottet erinrade i sitt förslag om att det knappast kunde vara meningen att föreslå inrättande av i egentlig mening gemensamma befattningar såsom specialattachéer. I förekommande fall finge man tänka sig att åt ett lands specialattaché uppdroges att även bevaka något eller några av de övriga nordiska ländernas intressen på hans specialområde. På förslag av utskottet antog rådet en rekommendation, vari regeringarna uppmanades att undersöka möjligheterna att i förekommande fall samverka beträffande kostnaderna för behövlige specialattachéposter (nr 8).

6. *Övriga saker*

I ett av bl. a. herr Braconier väckt medlemsförslag om samordnad utredning av akademikers m. fl. skatteförhållanden hade hemställts om en utredning syftande till vidgade möjligheter för skatteavdrag för utbildningskostnader och för utgifter i förbindelse med vetenskapligt arbete, däri inbegripet även skattefrihet för stipendier. Förslaget hade som bakgrund det ökade behovet av akademiskt utbildad arbetskraft. Enligt förslagsställarna borde skattereglerna icke vara så utformade att de hindra rekryteringen av denna arbetskraft. I ekonomiska utskottet rådde enighet om att det här vore fråga om problem av stort intresse, vilka borde bli föremål för närmare behandling. Den allmänna meningen i utskottet var dock att detta bäst kunde ske i de olika länderna och att spørsmålet för närvarande icke vore ägnat att upptagas till gemensam nordisk prövning. Utskottet ville för övrigt även ifrågasätta om problemet med skattelättnader för akademiker kunde tagas upp såsom ett enskilt spørsmål utan samband med andra frågor av närliggande natur. Med hänsyn härtill föreslog utskottet, att rådet icke företoge sig något med anledning av medlemsförslaget.

Ett medlemsförslag om samverkan beträffande standardisering av exportdokument hade väckts av fyra rådsmedlemmar med begäran att rådet ville rekommendera regeringarna att på olika sätt stödja arbetet på en standardisering av exportdokumenten. En betydande rationalisering skulle kunna genomföras genom s. k. samskrivning, om olika blanketter, t. ex. valutaansökningar, konossement, järnvägsdokument, försäkringspoliser, styrmanskvitton, tullhandlingar, uppställdes på sådant sätt att samtliga kunde utskrivas på en gång. Utskottet, som tagit del av handlingarna i saken, däribland olika formulärförslag, fann ett nordiskt samarbete på detta praktiskt betydelsefulla arbete vara av stort värde och föreslog rådet att rekommendera regeringarna att låta de statliga exportdokumenten inom Norden erhålla en enhetlig utformning, att verka för att enighet vinnes inom Norden även beträffande övriga exportdokumenttyper samt att i de internationella organ, som syssla med exportdokumentfrågor, samverka för att främja de idéer, som på detta område godtagits i de nordiska länderna. Detta förslag vann också rådets bifall (nr 24).

III. Generaldebatten

I generaldebatten, som fördes på grundval av presidiets rapport, deltog vid årets session 20 olika talare. Debatten hade denna gång fått en något annorlunda utformning än vid tidigare tillfällen. I enlighet med presidiets önskemål hade nämligen ordnats så, att debatten inleddes av fyra valda medlemmar, representerande Finland, Sverige, Danmark och Norge. Den svenske talaren var herr Ohlin. Av svenska regeringsrepresentanter yttrade sig under debatten, som pågick under sessionens båda första dagar, statsminister Erlander och statsrådet Lange. I övrigt deltog icke någon svensk medlem i generaldebatten.

Diskussionen under generaldebatten kom att så gott som helt ägnas åt frågan om det nordiska ekonomiska samarbetet. Särskilt intresse ägnades spörsmålet vad som hänt i denna angelägenhet under tiden sedan rådets föregående session i november 1958. Ett flertal upplysningar rörande händelseförloppet under det gångna året lämnades av olika talare. Därjämte berördes det nordiska samarbetets framtidsutsikter särskilt på det ekonomiska området tämligen utförligt. Finlands ställning i det nordiska ekonomiska samarbetet upptog många talare. Också relationerna mellan de båda stora handelspolitiska grupperingarna i Europa belystes av åtskilliga talare.

Även andra framtida samarbetsuppgifter än de ekonomiska berördes under debatten. Icke minst tilldrogo sig de av kulturell art avseende forskning och utbildning uppmärksamhet. En dansk talare uppehöll sig vid de nya möjligheter till nordiskt samarbete som utvecklingen på televisionsområdet erbjuder genom den s. k. nordvisionen. Även herr Ohlin uttalade sig till förmån för ett intensifierat kulturellt samarbete.

IV. Val

Vid sessionen utsåg rådet två kommittéer med uppgift att förbereda rådets behandling av saker tillhörande juridiska, respektive socialpolitiska utskottets ämnesområden. Som svenska representanter omvaldes i den juridiska niomannakommittén herrar Ahlqvist och Rylander och i den socialpolitiska herrar Birger Andersson och Pettersson i Dahl. Därjämte tillsattes en ekonomisk niomannakommitté, som skulle vid behov kunna sammanträda mellan sessionerna. I denna invalde rådet som svenska medlemmar herrar Ewerlöf och Strand.

Till medlemmar i redaktionskommittén för Nordisk Kontakt omvaldes bl. a. herrar Helén och Sehlstedt. Till revisorer för tidskriften utsåg rådet ånyo herrar Birger Andersson och Pettersson i Dahl.

Bilaga

Förteckning över de vid Nordiska rådets sjunde session i Stockholm 1959 antagna rekommendationerna

- Rek. nr* 1. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att utreda förut-sättningarna för ett förenhetligande av reglerna för utprick-ning av farvatten.
- Rek. nr* 2. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Fin-land, Norge och Sverige att ingå en överenskommelse om sam-verkan vid isbrytning i huvudsaklig överensstämmelse med det utkast till sådan överenskommelse, som bifogats Nordiska samfärdselkommitténs berättelse till rådets sjunde session (Sak C 4/1959).
- Rek. nr* 3. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att inrätta ett nordiskt kriminologiskt forskningsråd samt att anvisa de med-del, som erfordras för administrationen av en sådan inrätt-ning.
- Rek. nr* 4. Nordisk Råd henstiller til regeringerne
1. i fællesskab at rette henvendelse om ratifikation af olieska-dekonventionen af 1954 til de stater, der indtil nu ikke har ratificeret konventionen, samt
2. at optage spørgsmålet om en revision af konventionen med henblik på at gøre olieudtømning forbudt i hele Østersøom-rådet.
- Rek. nr* 5. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige att på grundval av bland annat det genom rådets medverkan frambragta materialet (Sak A7/1958 och A1/1959) gemensamt närmare undersöka samebefolkningens problem i syfte att klargöra, vilka åtgärder som bör vidtagas för att ut-veckla denna befolkningsgrupps kultur och för att förbättra dess levnadsförhållanden.
- Rek. nr* 6. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att företaga er-forderliga åtgärder för att få till stånd ett närmare samarbete i fråga om utbyte av informationsmaterial och upplysningar till tjänst för utvandringsintresserade.
- Rek. nr* 7. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att medverka till uppbyggnaden av planmässig trafiksäkerhetsforskning och i samband härmed föranstalta om organiserat samarbete på detta område.
- Rek. nr* 8. Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att undersöka möjligheterna att i förekommande fall samverka beträffande kostnaderna för behövliga specialattachéposter.

- Rek. nr 9.* Nordisk Råd henstiller til regeringene å ta de nødvendige skritt til å opprette et nordisk institutt for sjørett ved universitetet i Oslo etter de retningslinjer som er trukket opp av en av Nordisk kulturkommissjon anordnet spesialistkonferanse (Sak C 2/1959, Tilläggsförslag).
- Rek. nr 10.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att gemensamt åvägbringa en ordning, varigenom den nuvarande karenstiden i fråga om rätt till ålderspension i annat nordiskt land än hemlandet reduceras, samtidigt som möjlighet ges för den, som i ett nordiskt land fått ålderspension, att bibehålla denna vid flyttning till annat nordiskt land, intill dess han där erhåller motsvarande förmån.
- Rek. nr 11.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Norge och Sverige att i samråd med vederbörande lufttrafikföretag söka uppnå ett förenklat system för upptagande av passageraravgiften.
- Rek. nr 12.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att närmare utveckla det ekonomiska samarbetet och att skapa i detta sammanhang erforderliga arbetsformer.
- Rek. nr 13.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Norge och Sverige att pröva möjligheterna att inom en nära framtid utbygga en av de vägförbindelser mellan Nordland fylke och Sverige, som behandlas i de verkställda utredningarna (Sak A 4/1959).
- Rek. nr 14.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige
1. att — efter de närmare överväganden, som synes böra ifrågakomma — i den mån så visar sig möjligt, söka genomföra eller verka för det förslag till flygförbindelsernas utbyggnad inom Nordkalotten, som framlagts av Nordkalottkommittén i dess den 31 augusti 1959 dagtecknade utredning (Sak D 58/1959), samt
 2. att samverka med varandra för utbyggande av turisttrafiken i norra Skandinavien.
- Rek. nr 15.* Nordisk Råd henstiller til regeringerne at indgå en konvention om, at der ved flytning fra et nordisk land til et andet ikke i tilflytningslandet skal erlægges omsætningsafgift af medbragt flyttegods med større beløb end forskellen mellem den omsætningsafgift, der i tilflytningslandet ellers ville være pålagt vedkommende vare, og den omsætningsafgift, der i fraflytningslandet er betalt af varen.
- Rek. nr 16.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att beträffande de s. k. intellektuella yrkena i den utsträckning, som är möjlig, medverka till att olägenheterna av sådana kompetenskrav och andra hinder, vilka kan stå i vägen för medborgare i annat nordiskt land att vinna anställning i respektive land, undanröjes genom att likställighet skapas mellan personer med enahanda utbildning, oavsett i vilket land denna erhållits.
- Rek. nr 17.* Nordisk Råd henstiller til regeringene å legge forholdene best mulig til rette for å støtte og utvikle det allerede etablerte sam-

arbeid mellom de institusjoner som har ansvaret for spørsmål om beskyttelse mot radioaktiv stråling.

- Rek. nr 18.* Nordisk Råd anbefaler regjeringene å være oppmerksomme på betydningen av et felles forskningsprogram vedrørende »vattenvård» og stille de nødvendige midler til rådighet for dette.
- Rek. nr 19.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna att vidtaga erforderliga åtgärder för att få till stånd en mera likartad lagstiftning i fråga om behörighet att utöva läkarkonsten.
- Rek. nr 20.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige att genomföra åtgärder, som har föreslagits i betänkandet från den nordiska kommittén för medicinskt gränsarbete (Sak D 5/1959).
- Rek. nr 21.* Nordisk Råd henstiller til regjeringene å påskynde og sikre gjennomføring av de foreliggende forslag om samarbeid vedrørende den høyere tekniske utdanning (Sak A 24/1959).
- Rek. nr 22.* Nordisk Råd anbefaler regjeringene
1. å realisere Nordisk kulturkommisjons forslag om midler til disposisjon i hvert av de nordiske land til felles kulturelle tiltak samt
 2. å skaffe til veie særskilte midler til fremme av de kulturelle forbindelser mellom Island og hvert av de øvrige nordiske land.
- Rek. nr 23.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Danmark, Norge, Sverige och Finland att företaga en förutsättningslös utredning angående ett utvidgat samarbete beträffande produktion och utbyte av elkraft.
- Rek. nr 24.* Nordiska rådet rekommenderar regeringarna
1. att låta de statliga expordokumenten erhålla en enhetlig utformning,
 2. att verka för att enighet vinnes även beträffande övriga expordokumenttyper samt
 3. att i de internationella organ, som sysslar med expordokumentfrågor, samverka för att främja de idéer, som på detta område godtagits i de nordiska länderna.